

førfinevnte Henseende bemærke, at det jo er utvivlsomt, at der, naar Grænden sættes op fra 4,000 til 6,000 Kr., vil blive langt større Anvendelse for de omhandlede Laan i Kjøbstæderne efter dette Lovforslag, end der vilde være blevet efter Loven af 28de Mai 1880, hvis disse Eiendomme havde været medtagne i den, og i sidfnevnte Henseende, at jeg ikke nærer nogen Tvivl om, at Enhver, som i Virkeligheden har nøie Kjendskab til Kjøbstadsforholdene, vil være aldeles paa det Reue med, at de Kjøbstadeiendomme, hvorom der her kan være Tale, have en saa stabil Verdi, at de frembyde al paaflig Garant med Hensyn til Kreditforeningslaan. Jeg skal imidlertid, som bemærket, ikke komme nærmere ind paa, hvad der er ansøgt pro et contra i saa Henseende. Det som har været Hovedsagen for os, der have stillet dette Vædringsforslag, er, at vi ikke kunne indse Andet, end at det er en ligefrem Retfærdighedsfordring, at den Begunstigelse, som ydes Smaaamanden paa Landet med Hensyn til Opnaaelsen af billige Laan, ogsaa ydes Smaaamanden i Kjøbstæderne. Forholdene i Kjøbstæderne og paa Landet kunne i mange Henseender være forskellige, men naar der spørges om de Synspunkter, som gjøre sig gjældende med Hensyn til Ydelsen af den her omhandlede Begunstigelse, vil man let kunne finde almindelige ensartede Synspunkter. Er det heldigt, at der aabnes Gieren af et jordløst Hus paa Landet, det vil altsaa sige Arbeidsmanden paa Landet, lettere Afgang til Opnaaelsen af Laan, maa det samme Hensyn ogsaa gjøre sig gjældende med Hensyn til Arbeidsmanden i Kjøbstaden, og er det, hvad jeg ikke nærer Tvivl om, godt og rigtigt, at der aabnes Afgang for den driftige Eier af Huse med Jordtilliggende paa Landet — og det er vel det, som er Hovedsagen ved de her foreliggende Love — til at faae Laan paa billige Vilkaar for at forbedre sin Jord, saa vil det ikke være mindre heldigt for den driftige Smaaahaandværker i Kjøbstaden, om han uden betydelige Udgifter kan erholde Laan for at forbedre og udvide sin Bedrift og derved blive istand til lettere at bestaa i Kampen overfor den større Industri. Jeg kan ikke se Andet, end at der her frembyder sig ensartede Synspunkter. Er det godt at give disse Løbetsbemyndelser for Smaaamanden paa Landet, saa er det ogsaa godt at give dem for Smaaamanden i Kjøbstæderne, og ere de givne for Smaaamanden paa Landet, forekommer det mig, at det er et Retfærdighedskrav, at der ogsaa gives lignende Begunstigelser for Smaaamanden i Kjøbstæderne. For mig er det noget anstødeligt, om man skulde sige til Smaaaborgeren i Kjøbstaden: Fordi Du hører til en Samsundsklasse, der er mindre i Løst end en anden Samsundsklasse, som man har tilstaaet denne Begunstigelse, derfor kan Du ikke faae den. Der kunde maasse indvendes imod, at dette Vædringsforslag nu er kommet frem og forsøges gennemført, at det har været fremme

paa et tidligere Tidspunkt og dengang blev forkastet af Landstinget. Dengang Forslaget til Loven af 28de Mai 1880 var til Forhandling, fremkom der nemlig et saadan Forslag, der blev forkastet. Forholdene ere nu imidlertid væsentlig forskellige fra, hvad de dengang vare. Jeg tager neppe fejl, naar jeg tror, at der dengang var en ikke ganske ringe Stemning her i Thinget for ogsaa at udvide Loven til de smaa Eiendomme i Kjøbstæderne, og naar det dog ikke skete, var det paa Grund af den høitærede Ministers Udtalelse om, at han vilde støtte et Forsøg paa at oprette en lignende Kreditforening for de smaa Kjøbstadeiendomme. Jeg hørte dengang til dem, som ikke troede paa, at dette vilde lade sig gjøre, men jeg tvivler heller ikke paa, at mange andre ærede Medlemmer af Thinget troede, at det lod sig gjøre. Der var jo dengang en almindelig Tro paa, at det vilde være meget let at oprette Kreditforeninger for Landeiendomme, medens det senere har viist sig ikke at være saa ganske ligefremt og det var derfor ganske naturligt, om man dengang slog sig tiltaals med, hvad den høitærede Minister havde stillet i Udsigt. Salsfald var det naturligt, om man dengang mente, at der først maatte gøres Forsøg paa, om man ikke kunde faae en selvstændig Kreditforening for de smaa Kjøbstadeiendomme. Nu er Forholdet derimod et andet. Det har viist sig, at en saadan Kreditforening ikke lader sig oprette. Jeg gaar nemlig ud fra, at Berøiset derfor ligger dels deri, at den høitærede Minister erklærede at ville støtte et saadant Lovforslag, uden at der har viist sig Bestræbelser for at faae en Kjøbstadskreditforening oprettet, dels deri, at det, da de to Kreditforeninger, der ere oprettede for de langt talrigere smaa Landeiendomme, have ondt ved at komme frem, dermed ogsaa paa Forhaand er givet, at en Kreditforening for smaa Eiendomme i Kjøbstæderne ikke lader sig oprette. Men ere Forholdene nu saa, er det dermed ogsaa givet, at Gierne af de smaa Eiendomme i Kjøbstæderne ikke kunne komme med, ikke kunne opnaa de omhandlede Fordele ved billige Laans Erholdelse, uden naar de blive optagne i de Kreditforeninger, som bestaa for Landeiendomme, og jeg haaber derfor, at det høie Thing nu, da Forholdene stille sig anderledes, ogsaa vil forandre sin Stilling med Hensyn til det foreliggende Spørgsmaal. Som jeg bemærkede, forekommer det mig, at dette er et Retfærdighedskrav. Vil man imidlertid betragte det som en særlig Begunstigelse, man dermed giver Kjøbstæderne, har jeg ikke Noget derimod, forudsat blot at Kjøbstæderne opnaa Begunstigelsen. Jeg tvivler ikke paa, at de to Kreditforeninger ikke ville have nogen som helst Betænkning ved, naar de faae den Begunstigelse, at Grænden sættes op fra 4,000 Kr. til 6,000 Kr., da at tage Kjøbstadeiendommene med. Med disse Bemærkninger skal jeg anbefale Forslaget.